

Seinasta óteknokratiíð

EIGA AT SETA
KRØV TIL
LANDSSTÝRIS-
FÓLKINI

SAMANBORIÐ VIÐ NORÐURLENDSKU GRANNALONDINI ERU FØROYSKU LANDSSTÝRISFÓLKINI ÚTBÚGVINGARLIGA VERRI FYRI ENN RÁÐHARRARNIR KRING OKKUM. SÚSANNA OLSEN, SAMFELAGSFRØÐINGUR, VÍSIR Á, AT HETTA ER ÓTÍÐARHÓSKANDI Í MUN TIL KRØVINI, SUM DAGSINS SAMFELAG SETIR, HÓAST TAÐ KANSKA ER EIN FÓLKARÆÐISLIGUR SIGUR, AT ÓÚTBÚGVIN EISINI SLEPPA FRAMAT

Mortan Absalonson Østero

Meirilutin av ráðharrunum í norðurlendsku grannalondunum hava longri universitetsútbúgving. Av teimum sjeý landsstýrisfólkunum í Føroyum hava vit til samanberingar einans Anniku Olsen við longri útbúgving, meðan hini seks øll hava nomið sær útbúgvingar undir ella uttan fyri universitetsstigi.

Tvey sjónarmið eru serliga viðkomandi at umhugsa, tá ið vit hava við útbúgving og fólkumboðan ella fólkaraði at gera. Ta eina, at ein stjórn við høgari útbúgving kann við sínum førleikum styrkja fyrisitingina av landsins ognum og avgerðirnar hesum viðvíkjandi. Hitt, at ein eliter stjórn kann fremmandagera fólk frá stjórn og sostatt ikki verður fólkaraðisliga umboðandi.

GJÓGV MILLUM MIÐFYRISITING OG LANDSSTÝRISFÓLK

Allir aðalstjórnarnir, umframt flestu fulltrúar og deildarstjórnar, ið mynda starvsfólkini í teimum ymsu føroysku ráðunum, hava kandidatútbúgving sum setanarkrav. Súsanna Olsen, samfelagsfrøðingur, vil vera við, at ein av stóru fyrisitingarligu vansom við, at landsstýrisfólkini ikki hava høga útbúgving, er, at fakliga innihaldið og dagliga samskiftið kann skeiklast. Við øðrum orðum kann tað

hugsast, at embætisfólk og landsstýrisfólk tosa framvið hvørt annað.

– Heimurin er mikið torgreiddari í dag enn fyri bert 20-30 árum síðani, sigur Súsanna og vísir á ástøði hjá Lars Qvortrup, sum hevur nýtt hugtakið »hyperkompleksitetur« at lýsa dagsins samfelag. Við »hyperkompleksiteti« verður sipað til samfelagsavbjóðingarnar, sum vit hava í dag.

– Í dag merkja vit øka ferð á tøkniligari menning, globalisering og informátionsstøði, sum setir størri krøv til áhaldandi førleikamenning. Eg sigi ikki, at øktu førleikarøvinu gera okkara landsstýrisfólk óarbeiðsfør, men heldur, at tað kann vera ein vansi, at starvsfólkini, sum ráðgeva og gera landsstýrisfólkunum tilmæli ikki samskipta um somu sök á sama hátt. Hetta er tað, ið kann føra við sær óhepnar missskiljingar millum embætisfólk og landsstýrisfólk, sigur Súsanna.

HÆGRI KRØV

Súsanna vil vera við, at hetta natúrliga eigur at seta hægri krøv til fólkumboðandi politikararnar. Tá ið dagsins samfelag krevur, at fólk ið er undir áhaldandi førleikamenning, so áttu okkara fólkavaldu eisini at verið tað, við øðrum orðum.

– Tær avgerðir, lógaruppskot og annað, sum politiska valdið varðar av, má sampakka við hendan áðurnevnda kompleksitetin. Sigla vit aftur úr á hesum økinum, so megna vit ikki tað, sum krevst í kapping við umheimin,

og vit fáa ikki tað burtur úr, sum vit annars kundu, sigur Súsanna Olsen.

Starvið hjá landsstýrisfólki og politikara er fyrst og fremst at taka samfelagsliga ábyrgd og leiðslu. Sambært Súsonnu Olsen, so hava landsstýrisfólk og politikarar við lægri ella ongari útbúgving ikki somu ástøðiligu førleikar og greiningaramboð, sum landsstýrisfólk og politikkarar við hægri útbúgving. Sostatt er hugsandi, at landsstýrisfólkini á lægri útbúgvingarstøði ikki í sama mun sum tey á hægri útbúgvingarstøði hava hegri at meta um, hvørjar langtíðarfylgjur kunnu standast av politiskum avgerðum og lóggávum.

– Ráðharrar hava stóra makt hjá okkum, av tí, at so stutt er frá hugsan til avrik. Vit síggja hetta millum annað í, hvussu skjótt tað var at viðtaka flatskatt og forskattan av pensjónum. Slíkt hevði ikki komið fyri í londunum kring okkum, har serfrøðin hevði verið tikin inn í viðgerðirnar, sigur Súsanna Olsen.

FÓLKARÆÐISLIGA FORSVARLIGT

At øll í Føroyum í grundini kunnu gerast tinglimir ella landsstýrisfólk, uttan mun til útbúgving, skal tó roknast sum ein fólkaraðislig suksé, vísir Súsanna á.

– Parlament kring demokratiska heimin eru lögð undir at flyta seg burtur frá veljarum í tann mun, at elitan og tey vælbjargaðu ikki í sama mun kunnu representativt umboða, ella avspegla fólkasamansetingina, tey smíða lógir fyri, sigur Súsanna.

– Men, leggur Súsanna fyri. – Tað er eisini ein representativ andsøgn, at samgongan í miðal er verri fyri útbúgvingarliga enn fólk í Føroyum.

Súsanna Olsen vildi mælt flokkunum til at hugsa meira um førleikarnar hjá teimum fólkunum, sum verða sett í landsstýrissessir, heldur enn innanhýsis at togast um, hvør hevur uppiborið sessin í flokkunum.

LANDSSTÝRISFÓLK UTTANÍFRÁ

– At hava hjarta á røttum stað og siðvenjubundin politisk sosialisering er ikki nóg mikið í dagsins samfelagi. Eitt rímligt støði og fundament av útbúgving og royndum skal til, um ein velur at takka ja til slíkt høgt embæti, sum ein ráðharrasessur er. Alla aðrar staðir í samfelagnum og á arbeidsmarknaðinum, har ábyrgd og lønir eru so høgar, er hetta minsta krav, sigur Súsanna.

At enda vísir Súsanna Olsen á, at landsstýrisfólk skulu ikki neyðturviliga vera fólkavalld – hesi kunnu setast uttan mun til bæði persónligt atkvøðutal og parlamentarisku støddina á flokkunum.

– Ein kundi borið í bótufloka fyri vantandi útbúgvingarstøði hjá okkara landsstýrisfólkunum við nevniliga at seta fakliga sterkar ráðharrar uttanum valskipanina, sigur Súsanna Olsen.